

Kongsvingerregionen

Handlingsplan mot radikalisering og voldelig ekstremisme

for Kongsvingerregionen
Nord-Odal, Sør-Odal, Kongsvinger, Eidskog, Grue, Åsnes og Våler
2025-2028

Innholdsfortegnelse

Innholdsfortegnelse	2
1. Innledning	4
2. Definisjoner og sentrale begreper:	5
Radikalisering	5
Voldelig ekstremisme	5
Hva menes med ekstremisme?	5
Hatkriminalitet	5
Nettekstremisme	5
Radikaliseringsprosesser	5
Avradikalisering	5
Utenforskap	6
3. Forebygging, avvergingsplikt, meldeplikt og taushetsplikt	6
4. Handlingsrekke	7
Mulige bekymringstegn	7
Mulige risiko- og beskyttelsesfaktorer	8
Hva gjør jeg ved bekymring?	9
Mulige tiltak	11
Samarbeid mellom tjenester og sektorer.	11
Individuell plan / handlingsplan	11
Dialog som metode	11
Bekymringssamtaler	11
Avklaringssamtale	11
Megling og forsoning	12
Ressursgruppe radikalisering og voldelig ekstremisme (RROVE)	12
Foreldreveiledning og nettverk	12
5. Aktuelle telefonnummer	12
6. Nyttige lenker	13
Radikalisering, Regjeringen.no	13
Nasjonal veileder for forebygging av radikalisering og voldelig ekstremisme	13
Kunnskapsportal om radikalisering og voldelig ekstremisme – RVTs	13
«Det kan skje igjen» (Rapport)	13

Plattform: Norsk institutt for forebygging av radikalisering og voldelig ekstremisme .	14
Veileder for Exit-arbeid	14
Konfliktrådet.....	14
Tips politiet.....	14

1. Innledning

Regjeringen la i juni 2020 frem en revidert «*Handlingsplan mot radikaliserings og voldelig ekstremisme*». Det er behov for et bredt samarbeid lokalt, nasjonalt og internasjonalt. SLT-koordinatorene i de fem kommunene i Gjøvik-regionen (Gjøvik, Nordre Land, Søndre Land, Vestre Toten og Østre Toten) har tidligere samarbeidet om å utarbeide en regional handlingsplan mot radikaliserings og voldelig ekstremisme. Denne handlingsplanen for Nord-Odal, Sør-Odal, Eidskog, Kongsvinger, Grue, Åsnes og Våler er en revidering av denne.

Den 25 april 2025 arrangerte politirådet i Eidskog en fagdag om radikaliserings, hvor både svensk og norsk politi / PST hadde innlegg om å forebygge radikaliserings. Konklusjonen er at det vil ha en god forebyggende effekt å jobbe tverrfaglig innad i kommunene, på tvers av kommunegrensene og landegrensen mellom Norge og Sverige.

Vi ser et behov for å jobbe målrettet for å forhindre at barn, unge og voksne står i fare for å bli radikalisert, bli utøvere av – eller rammet av – hatkriminalitet og voldelig ekstremisme. Handlingsplanen gir informasjon om hvordan man kan møte, forebygge og følge opp radikaliserings og voldelig ekstremisme. Målet er å fange opp personer i risikozonen så tidlig som mulig og møte de med tiltak som virker.

Tidlig innsats krever kunnskap om risikofaktorer og tegn til radikaliserings. I handlingsplanen finner man definisjoner av sentrale begreper, tips om bekymringstegn og risikofaktorer, informasjon om forebygging og kontaktinformasjon. Målgruppa for planen er primært ansatte i skole, barnehage, helsevesen, politi, kultur og fritid med flere. Men den kan også være aktuell for andre som er bekymret over økende grad av radikaliserings hos barn/ungdom eller voksne, som for eksempel foresatte, naboer, kollegaer eller frivillige.

2. Definisjoner og sentrale begreper:

Radikalisering

Radikalisering er en prosess der en person eller gruppe, i økende grad **aksepterer bruk av vold** som virkemiddel for å nå politiske / ideologiske / religiøse mål.

Voldelig ekstremisme

Voldelig ekstremisme er aktiviteten til personer / grupper, som er villig til å **bruke vold** for å nå sine politiske / ideologiske / religiøse mål.

Hva menes med ekstremisme?

At man kun aksepterer sine egne meninger og i tillegg mener det er legitimt å bruke vold for å få gjennomslag for sine meninger.

Hatkriminalitet

Hatkriminalitet er kriminalitet som har rasistiske, fremmedfiendtlige eller homofobiske motiver, eller som på en eller annen måte er rettet mot en person eller gruppe mennesker.

Nettekstremisme

Nettekstremisme er radikalisering og voldelig ekstremisme på internett. Denne form for ekstremisme består i å fremme ekstreme ideologer og ytringer på internett som kan rammest av straffeloven. Det er forskjell på hatefulle ytringer og hatkriminalitet, selv om disse to av og til er sammenfallende – for eksempel der meninger kombineres med trusler.

Radikaliseringsprosesser

Radikaliseringsprosesser varierer fra person til person og gruppe til gruppe. Prosessene kan oppstå innenfor alle typer livssyn, kulturelle bakgrunner og politiske retninger. Det skjer over kortere eller lengre tid, enten gradvis eller akutt.

Avradikalisering

En prosess som kan føre til at en person i mindre grad aksepterer bruk av vold for å oppnå politiske / ideologiske / religiøse mål.

Utenforskap

Utenforskap, eller sosial ekskludering, kan forstås som individuelle og strukturelle mekanismer, eller barrierer, for deltakelse på ulike arenaer. Forskjeller i helsetilstand, utfordringer med rus, psykiske lidelser, lav deltakelse i fritidsaktiviteter, prestasjonspress, lavinntekt – samt ulike muligheter for å følge utdanningsløp og skaffe seg jobb, er eksempler på forhold som kan føre til utenforskap

3. Forebygging, avvergingsplikt, meldeplikt og taushetsplikt

Kjernen i forebygging av radikaliserings og utvikling av voldelig ekstremisme er den samme som for forebygging av blant annet skolefravær, utfordringer med rus og flere former for kriminalitet.

Det handler om at vi på alle områder i samfunnet må jobbe for å motvirke ekskludering i hverdagslivet til alle barn og unge. Forebygging krever helhetlig tenking og innsats på tvers av samfunnssektorer. Det er summen av de forebyggende tiltakene som gir resultat.

I saker som omhandler ekstremisme gjelder de samme lovverk som i alle andre saker hvor flere samarbeidspartnere er involvert. Hver enkelt medarbeider har ansvar for å sette seg inn i gjeldende regelverk om samarbeid innenfor sin stilling. Hver enkelt må følge sin virksomhets lovverk om taushetsplikt. Alle plikter å sette seg inn i dette. Opplysningsplikt til barnevernet gjelder som vanlig. Opplysningsplikten er et selvstendig og personlig ansvar.

Du som er offentlig ansatt, har plikt til å hindre alvorlige lovbrudd. Dette kan være: Terror, drap, ran, vold i nære relasjoner, seksuelle overgrep). Denne plikten går foran lovgivningen om taushetsplikt, og viser til avvergelsesplikten (Straffeloven § 196). Med bot eller fengsel inntil 1 (ett) år straffes den som unnlater å anmelde til politiet eller på annen måte å søke og avverge en straffbar handling eller følgene av den, på et tidspunkt da dette fortsatt er mulig og det framstår som sikkert eller mest sannsynlig at handlingen vil bli, eller er, begått.

Som privatperson er du ikke bundet av samme regelverk når det gjelder taushetsplikt. Avvergingsplikten er likevel den samme for offentlig ansatte og privatpersoner, fordi alle har et ansvar for å bidra til at kriminelle handlinger blir stoppet. Lovbrudd som blir omfattet av avvergingsplikten er kjennetegnet ved at de er en fare for liv og helse. Er du usikker på noe av dette, kan du drøfte med politi eller barnevern, men det er fortsatt du som sitter med den endelige vurderingen.

4. Handlingsrekke

Nedenfor presenteres noen alternativer for hva du kan se etter og gjøre, dersom du er bekymret for at en person er i en radikaliseringsprosess:

Mulige bekymringstegn

Uttalelser / ytringer

- Intoleranse overfor andres synspunkter
- Fiendebilder: Vi / dem.
- Konspirasjonsteorier.
- Hatretorikk
- Sympati for absolutte løsninger som avskaffelse av demokrati.
- Legitimerer / forsvarer bruk av vold
- Trusler om vold for å nå politiske, ideologiske eller religiøse mål.

Interesser / utseende / symbolbruk

- Appellerer til og søker etter ekstremistisk materiale på nett.
- Endrer utseende, klesdrakt, m.m.
- Benytter symboler knyttet til ekstremistiske idealer og organisasjoner
- Slutter på skolen / slutter med fritidsaktiviteter.

Aktiviteter

- Opptatt av ekstremisme på internett og sosiale medier
- Deltar på demonstrasjoner og voldelige sammenstøt med andre grupper.
- Bruker trusler og vold som følge av ekstremisme
- Hatkriminalitet
- Reisevirksomhet

Venner og sosiale nettverk

- Endrer nettverk og omgangskrets.
 - Omgås med personer og grupper som er kjent for ekstremisme.
 - Omgås i grupper der det utøves trusler vold og / eller annen kriminell virksomhet / er medlem i ekstremistiske grupper, nettverk og organisasjoner.
-

Mulige risiko- og beskyttelsesfaktorer

	Risikofaktorer:	Beskyttelsesfaktorer:
Personlige faktorer	- Marginalisert / diskriminert - Mangler / søker tilhørighet - Skolerelaterte problemer - Psykiske problemer - Mangler kunnskap - Traumatiske opplevelser - Søkende etter svar - Individuell sårbarhet - Betrakter seg selv som offer - Impulsiv / Mangler selvkontroll	- Reflektert ungdom - Skoleflink - Aktiv i idrett/hobber - Mestringsfølelse - Robust - Opplevelse av mening - Selvtillit - Livskvalitet - God helse - Blir sett og hørt - God språkforståelse
Familie-messige faktorer	- Dårlig samspill i familien - Foreldre som sliter i foreldrerollen - Sosiale problemer i familien - Psykiske problemer i familien - Rusmisbruk - Fattigdom eller arbeidsledighet - Vold / omsorgssvikt - Påvirkning av flerkulturelt familieliv og nettverk - Ekstreme sympatier hos venner / familie.	- Ressurssterk familie - Høy sosio-økonomisk status - Støttende foreldre - God kommunikasjon / godt samspill - Godt integrert
Sosiale faktorer	- Lav sosial status - Mangler / søker tilhørighet - Marginalisert ungdom - Opplevd diskriminering - Negativ påvirkning av venner - Liten eller ingen deltakelse i sosiale fellesskap - Arbeidsledighet - Livsstil som omfatter kriminalitet - Utrygge sosiale arenaer	- Positiv påvirkning av venner - Er i arbeid - Går på skolen - Deltakelse i storsamfunnet - Deltakelse i organiserte og / eller uorganiserte aktiviteter. - Trygge sosiale arenaer
Motivasjons-Faktorer	- Mangel på fellesskap - Mangel på anerkjennelse - Spennning - Beskyttelse - Ekstremistiske forbilder - Føler at sin religion, kultur, land, nasjon etc. er under angrep	- Fellesskap - Anerkjennelse
Ideologiske og kulturelle faktorer	- Politisk debatt – kulturell identitet - Misnøye med sosial og økonomisk urettferdighet - Legitimering og rettferdiggjøring av vold for å nå mål - Sympati for absolutte løsninger som avskaffelse av demokrati	- Forståelse for demokrati, valgfrihet, toleranse og respekt for mangfold. - Kritisk til kilder og informasjon

Risikofaktorer:	Beskyttelsesfaktorer:
- Konspirasjonsteorier	

Hva gjør jeg ved bekymring?

Trinn	Handling	Ansvarlig
1	Ta ansvar for din bekymring Vurder hva du er urolig for og tenk gjennom hva du trenger for å redusere din egen uro. Søk etter kunnskap om temaet og drøft med leder, eventuelt rådfør deg med andre instanser, som: Miljøarbeider, politikontakt, radikaliseringskontakt, SLT-koordinator.	Ansatte
2	Gå i dialog med den det gjelder, eventuelt foresatte Ansatte som er bekymret for og / eller blir oppsøkt av ungdom, «kartlegger» mulige bekymringstegn gjennom samtale. Drøft eventuelle bekymringer med leder.	Ansatte
3	Drøft bekymringen Drøft bekymringen med ledelsen og eventuelt med de faglige ressursene på arbeidssstedet. Saken kan også drøftes anonymt med lokalt politi eller kommunens radikaliseringskontakt. Det avtales hvem på arbeidssstedet som har hovedansvaret for å følge opp bekymringen videre. Dokumentér hva som skjer fra bekymring oppstår til den er avsluttet.	Ledelsen / ansatte

Trinn	Handling	Ansvarlig
4	Meld bekymringen	Ansatte / ledelsen
	Det sendes eventuelt bekymringsmelding til barnevern og / eller politi. Vurdere egen meldeplikt til barnevern, og avvergingsplikt til politiet (kap 3.) Er du usikker, så ta kontakt for drøfting (kap 5.).	Barnevern Politi
5	Bekymringssamtale / avklaringssamtale / barnevernsmelding	Politi
	Ved bekymring kan barnevern og politi følge opp med samtale og kartlegging.	Barnevern Foresatte
	Svært alvorlige bekymringer meldes videre til PST av lokalt politi.	PST
6	Tverrfaglig samarbeid	
	Avklar hvem som følger opp og koordinerer arbeidet. Dette avklares mellom den som melder bekymringen og den som mottar bekymringen.	Aktørene på tvers av sektorer
	Lag en plan for å jobbe tverrfaglig og tverretattlig.	
7	Oppfølging	Aktører på tvers av sektorer
	Oppfølging av tiltakene i planen (se mulige tiltak, s. 11).	Foresatte
8	Meld bekymringen til PST	
	Ved fortsatt alvorlig bekymring meldes saken til PST av det lokale politiet, hvis ikke dette er gjort tidligere.	Politi / PST

Mulige tiltak

Det kan benyttes en rekke metoder, tiltak og tjenester innenfor ulike sektorer. Det er summen av den forebyggende innsatsen mot kriminalitet, hatkriminalitet og voldelig ekstremisme som gir resultater.

Samarbeid mellom tjenester og sektorer.

Eidskog kommune har implementert BTI-handlingsveilederen. Dette er en samhandlingsprosjekt hvor hensikten er å kvalitetssikre helhetlig og koordinert innsats uten at det blir brudd i oppfølgingen. BTI bidrar til tidlig innsats, samordning og medvirkning.

Individuell plan / handlingsplan

Tiltak og tjenester kan med fordel samles i en individuell handlingsplan.

Dialog som metode

Dialog er en sentral metode for å forebygge voldelig ekstremisme. Dialog som metode er godt kjent fra kriminalitetsforebyggende arbeid blant barn og unge, i kommuner og politiet. Dialog gir gode relasjoner, forståelse og respekt, som igjen sikrer god forebygging, endring og trygghet uten ekstremisme.

Bekymringssamtaler

I politiets møte med barn og unge under 18 år og deres foresatte, har bekymringssamtaler blitt et godt verktøy for dialog. En god dialog er avgjørende for å løse konflikter og skape forståelse og tillit.

Bekymringssamtaler blir også, i en tilpasset utgave, benyttet i arbeidet for å forebygge radikalisering og voldelig ekstremisme. Samtalene gjennomføres enten av politiet alene, eller i samarbeid med radikaliseringskontakt eller andre relevante instanser, om hensiktsmessig. Et viktig mål med bekymringssamtalene er å sikre god oppfølging av den unges utvikling og livssituasjon.

Avklaringssamtale

For de over 18 år, vil politiet gjennomføre en avklaringssamtale. Hensikten vil være å kartlegge situasjonen og eventuelt treffe tiltak alene, eller sammen med andre for å redusere risiko.

Megling og forsoning

Konflikter knyttet til hatkriminalitet og voldelig ekstremisme, kan følges opp med megling og forsoning mellom partene gjennom konfliktrådet

Ressursgruppe radikaliserings og voldelig ekstremisme (RROVE)

Faggruppe i Innlandet politidistrikt som i 2015 ble opprettet av Hamar kommune, politiet og PST for å støtte radikaliseringskontaktene i kommunene i sitt arbeid. Gruppen kan bistå med faglig kompetanse og utvikling eller håndtering av enkeltsaker med kommunal radikaliseringskontakt og politikontakt.

Foreldreveiledning og nettverk

Foreldreveiledning og -nettverk kan etter behov etableres lokalt, regionalt eller sentralt.

5. Aktuelle telefonnummer

Sannsynligheten for å bli rammet av terrorisme i Norge er liten. Skulle en terrorhandling likevel oppstå, eller du har opplysninger som kan bidra til å forhindre terror, må du melde fra til politiet ved å ringe telefon 02800 eller ringe PST på telefon 23 30 50 00. Ved akutte tilfeller: Ring nødtelefon 112 (Kilde: Konfliktrådet).

Politiet:

Innlandet politidistrikt, telefon: 02800

Du kan be om å bli satt over til politikontakt, radikaliseringskontakt eller PST

Politiets nødnummer: 112

PST: 23 30 50 00

Barnevernstjenesten:

Eidskog 628 32 715

Kongsvinger 958 31 227

Grue / Åsnes / Våler	629 56 712
Kongsvingerregionens barnevernvakt:	404 41 673
Alarmtelefon for barn og unge:	116 111

Kommunenes radikaliseringskontakt / SLT:

Eidskog	990 95 754
Kongsvinger	971 43 636
Grue/Åsnes/Våler	920 86 011

6. Nyttige lenker

Radikalisering, Regjeringen.no

Nettsiden til departementene med informasjon om radikalisering og voldelig ekstremisme:

Du finner nettsiden her:

<https://www.regjeringen.no/no/sub/radikalisering/id2001759/>

Nasjonal veileder for forebygging av radikalisering og voldelig ekstremisme

Denne veilederen retter seg mot aktører i førstelinjen på tvers av sektor og nivå.

Du finner nettsiden her:

<https://www.regjeringen.no/no/sub/radikalisering/veileder/id2398051/>

Kunnskapsportal om radikalisering og voldelig ekstremisme – RVTS

En kunnskapsportal om prosesser inn og veier ut. Portalen er en del av regjeringens handlingsplan mot radikalisering og voldelig ekstremisme. Portalen er utarbeidet av RVTS Øst, i samarbeid med Helsedirektoratet, Kriminalomsorgen og Regionsenter for barn og unges psykiske helse (RBUP).

Du finner portalen her: www.utveier.no

«Det kan skje igjen» (Rapport)

Rapporten kommer med forslag til hvordan skolen systematisk og helhetlig kan arbeide mot rasisme, anti-semittisme og diskriminering på bakgrunn av elevens etniske, religiøse og kulturelle tilhørighet. Du finner rapporten her:

https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kd/vedlegg/grunnskole/eidsvagutvalg-et/eidsvag_rapport_det_kan_skje_igjen.pdf

Plattform: Norsk institutt for forebygging av radikalisering og voldelig ekstremisme

I Plattform jobber politi, Agder-kommuner, frivilligheten og forskere sammen, for å forebygge radikalisering, hatkriminalitet og voldelig ekstremisme. Du finner nettsiden her: <https://www.plattform.no/>

Veileder for Exit-arbeid

<https://www.regjeringen.no/contentassets/96b0668f2d17474bb3bde7e6842730/veileder-for-exit-arbeid-enderlig.pdf>

Konfliktrådet

Konfliktrådet har flere oppgaver knyttet til å forebygge og bekjempe radikalisering og voldelig ekstremisme, både på nasjonalt nivå, og i direkte arbeid med parter. Du finner nettsiden her:

<https://konfliktraadet.no/radikalisering-og-voldelig-ekstremisme/>

Tips politiet

Ved å tipse politiet om noe kriminelt som du vet har skjedd eller kan komme til å skje, bidrar du til å forebygge at liknende skjer igjen. Du finner lenken her:

<https://www.politiet.no/tjenester/tips-politiet/>